

**ВНЕСОК ПЕТРА ФОМІНА
У СТАТИСТИКУ ГІРНИЧОЗАВОДСЬКОЇ СПРАВИ**

Зобова А. М.

Харківський національний економічний університет ім. Сечена Кузнеця

Однією з найважливіших постатей серед статистиків Харківщини кінця XIX – початку XX ст. був секретар З'їзду гірничопромисловців півдня Росії, потім – приват-доцент, а згодом, професор, Петро Іванович Фомін [1, с. 108]. Наприкінці XIX ст. Петро Іванович почав працювати завідувачем відділом статистики і секретарем Ради З'їзду гірничопромисловців півдня Росії під керівництвом Голови З'їзду Миколи Федоровича фон Дітмара. Саме завдяки роботі статистичного комітету, який і очолював Фомін, до сьогодні збереглися вкрай інформативні викладки: скільки було добуто руди та вугілля, виплавлено чавуну та сталі, прокатано сталевого листа та рейок, скільки робочих ходили у недільну школу, скільки було на підприємствах електромоторів та парових машин, скільки виплавили металу та випалили коксу розвинені країни Європи того часу. Крім того, Петро Іванович поєднував роботу у З'їзді гірничопромисловців півдня Росії з викладанням в Імператорському Харківському університеті (ІХУ), де він був приват – доцентом. Академічні знання, досвід статистичної та викладацької роботи дали змогу Петру Івановичу стати одним з провідних викладачів не лише ІХУ, а й Комерційного інституті курси політичної економії та економічної географії. У 1914 р. Петро Фомін створює Кабінет економічного вивчення Росії. Одним з найважливіших праць цього видатного вченого та викладача була монографія «Гірничі і гірничозаводська промисловість Півдня Росії», яка не втратила свого значення й сьогодні. У 1916 р. на основі цієї монографії Петро Іванович Фомін отримав звання магістра політичної економії та в 1919 р. очолив Комерційний інститут [1, с. 24]. З зміною влади Петро Іванович залишився у Харкові та подалі сумлінно працював на ниві освіти (керував Комерційним інститутом у 1919- 23 рр., який згодом став Інститутом народного господарства), керував економічним факультетом того ж вишу та працював на посаді завідувача [2, с. 120]. Деякі радянські економісти критикували погляди Петра Івановича щодо залучення іноземних капіталів до відновлення гірничозаводської промисловості України, яка після закінчення Громадянської війни прийшла у занепад. Але історія підтвердила його правоту. З залученням капіталів не було б ні Голодомору, штучно викликаного перепродажем зерна, не було б великої кількості загиблих на заготовках цього самого зерна. Але історія не терпить умовних способів... А Петро Іванович Фомін залишився видатним статистиком та викладачем.

Література:

1. Лортикян Э. Л. Украинские экономисты первой трети XX столетия : очерки истории экономической науки и экономического образования / Э. Л. Лортикян. – Харьков, 1995. – 192 с.
2. Зобова А. М. Робота П. І. Фоміна у комерційному інституті // Традиції та новачі університетської науки в часі і просторі культури. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів та молодих вчених. Харків, 12 жовтня 2021 року. С. 120 – 122.